

Informe trimestral de conjuntura catalana

Maig 2020

Editorial

En l'anterior informe de conjuntura presentat al febrer vam dir que posàvem les previsions econòmiques en "quarantena" a l'espera de com evolucionés la crisi del coronavirus. Doncs bé, l'evolució de la crisi sanitària és ben coneguda: s'ha produït una pandèmia global que s'ha convertit en una crisi econòmica sense precedents per la seva intensitat (esperem que no en duració). En aquest escenari, l'economia espanyola (i catalana), serà una de les que més acusarà el descens de l'activitat a la UE el 2020 tant per la gravetat de l'impacte de la crisi sanitària, com pel baix impuls fiscal discrecional en comparació amb altres països europeus, i per l'elevat pes del turisme en la nostra economia. Cal assenyalar que l'hostaleria (hotels i restaurants) representa el 6,6% del PIB català (6,2% a Espanya), mentre que al conjunt de la zona euro el seu pes és la meitat (3,1% del PIB).

Tanmateix, dins de l'Estat, Catalunya pot ser una de les economies menys afectades econòmicament per la crisi de la Covid-19 per diversos motius: l'elevada taxa de teletreball potencial (prop d'un 50% de l'ocupació); el major nombre de grans empreses que tenen una capacitat financera més sòlida per resistir una aturada temporal de l'activitat; i el major pes de la indústria, en especial dels sectors que en sortiran afavorits com l'alimentació o el farmacèutic.

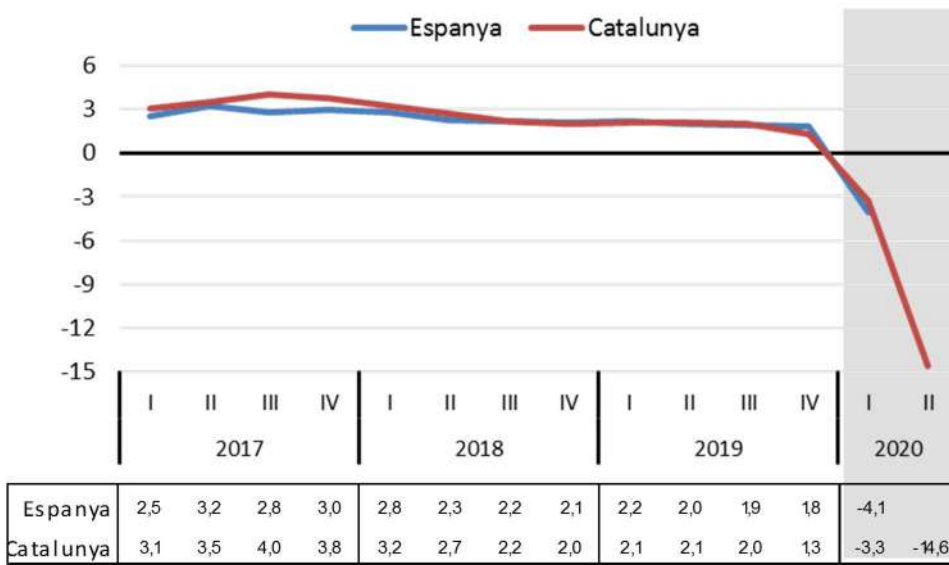
Segons les nostres previsions, l'any 2020 l'economia catalana retrocedirà un 7,3%. El 2021 es produirà un rebot de l'activitat, amb una taxa al voltant del 5%, però aquest no serà tant fort com per compensar la pèrdua de l'any anterior, el que vol dir que no serà fins al 2022 que es pot recuperar el nivell d'activitat previ a la crisi del coronavirus. El 2020 es poden perdre a Catalunya gairebé 200.000 llocs de treball, el 5,1% respecte al 2019. Si s'afegeixen els treballadors afectats per ERTA (uns 700.000) durant un període de tres mesos, la pèrdua anual de jornades treballades seria del 10%. Cal dir, però, que fer un exercici de previsions en aquests moments està envoltat d'una gran incertesa per la dificultat de preveure com avançarà la contenció de l'epidèmia, l'efectivitat dels tractaments, la descoberta de la vacuna o la possibilitat d'un rebrot a la tardor.

Si les polítiques públiques que s'adopten no resulten suficients, no són prou efectives o no s'apliquen de manera eficient, el potencial productiu de l'economia es veurà minvat, tancaran empreses i es destruiran llocs de treball que costarà més temps recuperar. En aquest segon escenari, l'impacte sobre les previsions econòmiques és significatiu perquè el PIB podria arribar a caure més d'un 10% i l'ocupació més d'un 7%. La pèrdua de 22.000 empreses a Catalunya en el primer trimestre de l'any (el 8,5%) ja ens mostra que aquest és un dels riscos més importants.

El PIB registrarà una caiguda històrica el 2020, i no recuperarà el nivell pre-Covid fins al 2022

L'impacte de la crisi a Catalunya serà menor que al conjunt d'Espanya

Gràfic 1. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. interanual, en %)

Fonts: Espanya: INE.

Catalunya: Idescat (fins a 4T19) i estimacions pròpies (1T20 i 2T20)

S'estima una variació del PIB intertrimestral del -4,1% en el primer trimestre

Síntesi de la conjuntura catalana: fort impacte de la crisi sanitària a l'economia catalana

Encara que els efectes de la COVID ja van ser efectius abans (amb la clausura del MWC, per exemple), l'inici de l'impacte el podem ubicar clarament a partir de la declaració de l'estat de l'alarma a partir del dia 14 de març, per un període inicial de dues setmanes, amb diferents nivells d'intensitat des d'aleshores. Aquestes limitacions a la mobilitat i a la possibilitat de treballar en algunes activitats encara perduren en el moment de redactar aquest informe. El confinament de la població i el tancament de molts sectors d'activitat tindrà un impacte molt elevat sobre l'activitat econòmica. Cal recordar que algunes de les branques més afectades (sobretot al sector serveis) són altament intensives en mà d'obra. Es tracta, per tant, d'un xoc que afecta a l'economia des del costat de l'oferta i també des del costat de la demanda.

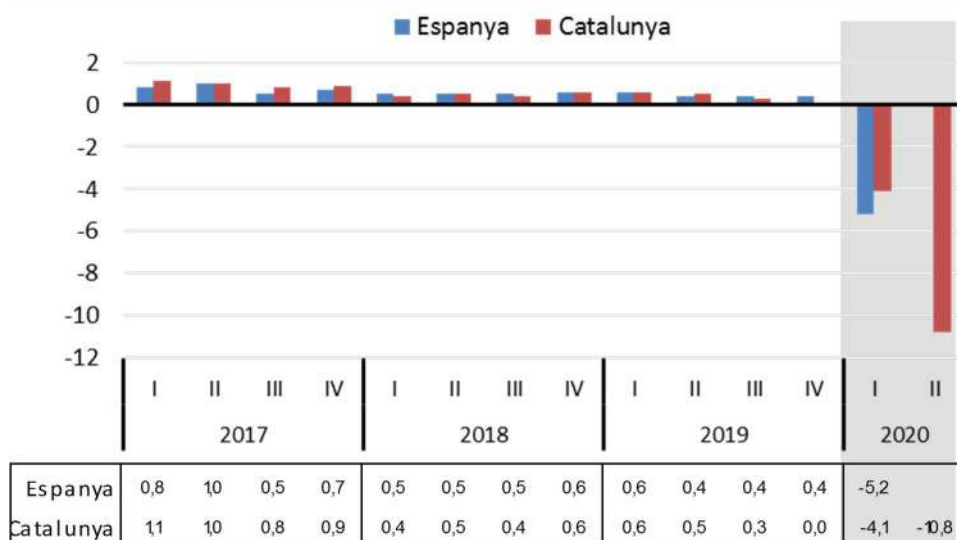
L'impacte de la reducció de l'activitat productiva s'ha deixat notar amb singular intensitat en el mercat de treball. En un primer moment es va pensar que podria tractar-se d'una crisi breu amb un perfil en forma de V. Però un cop transcorregudes algunes setmanes des de l'inici de la crisi sanitària, sembla clar que la durada de la crisi econòmica es pot estendre en el

temps. Això pot suposar un xoc negatiu intens, especialment per a alguns sectors econòmics com el turisme i l'hostaleria que tenen un pes substancial en l'economia catalana. Les dades a les que hem anat tenint accés des de la declaració de l'estat d'alarma mostren que la crisi ha tingut, des del primer moment, un efecte molt intens sobre el consum i la inversió, i apunten a caigudes interanuals sense precedents de la producció durant diversos trimestres. Tot i que les autoritats han actuat per minimitzar l'impacte d'aquesta crisi, el confinament ha limitat fortament la demanda.

Les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR de la Universitat de Barcelona apunten a una reducció de l'activitat econòmica intensa a partir del mes de març. Fruit d'aquesta reducció, la taxa de creixement interanual del PIB en el primer trimestre hauria estat del -3,3%. Cal tenir en compte que és un impacte moderat atès que l'estat d'alarma només s'aplica durant la segona quinzena de març. En canvi, per al segon trimestre es preveu una caiguda interanual del -14,6%, que s'explica per l'aturada durant tot el mes d'abril i pel procés de desconfinament gradual de cara els propers mesos.

Es preveu una caiguda de la taxa intertrimestral del 10,8% en el segon trimestre

Gràfic 2. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. intertrimestral, en %)

Fonts: Espanya: INE

Catalunya: Idescat (fins a 4T19) i estimacions pròpies (1T20 i 2T20).

Previsions per a l'any 2020: caiguda del PIB anual del 7,3% el 2020 i creixement del 5% el 2021

La previsió sobre l'evolució econòmica a Catalunya per al conjunt de l'any 2020 s'ha de prendre amb molta cautela perquè el d'incertesa actual és molt elevat. D'una banda, aquesta incertesa prové sobre l'evolució de la propagació de la Covid-19, que definirà el ritme de reobertura de l'economia. D'altra banda, la recuperació també dependrà de quina sigui la reacció dels diferents agents econòmics un cop finalitzat el període de desconfinament. Les previsions que presentem a continuació s'emmarquen dins d'un escenari "positiu", almenys en termes relatius, atès que s'està suposant que després del període d'hibernació econòmica, les empreses reprendran progressivament l'activitat. Per tant, un dels supòsits clau d'aquest escenari és que la crisi sanitària no provocarà una destrucció significativa del teixit productiu. Perquè això sigui així, cal que les autoritats prenguin les mesures econòmiques adients per a que les empreses solvents abans de la Covid-19 no es vegin obligades a tancar.

A partir d'aquestes premisses, i amb les dades disponibles en el moment de tancar aquest informe, s'estima que la variació

anual del PIB de Catalunya per al conjunt de l'any 2020 estarà al voltant del -7,3%. Aquesta caiguda ha batut tots els registres des que existeixen estadístiques oficials, i supera amb escreix les caigudes anuals que va experimentar l'economia catalana durant la darrera crisi financera.

Pel que fa a l'evolució, aquesta estimació implica que durant el tercer i quart trimestre es preveu que l'activitat econòmica millorarà gradualment, atès que és en el segon trimestre quan la crisi sanitària tindrà un major impacte. De fet, aquestes estimacions s'han basat en una hipòtesi de confinament majoritari de la població durant 8 setmanes i una tornada progressiva a la normalitat, que variarà en funció de cada sector d'activitat. A hores d'ara, és evident que aquesta tornada a la nova normalitat haurà de ser molt pausada, i amb restriccions a la mobilitat que podrien perllongar-se durant mesos. En definitiva, la previsió és que per a tots els trimestres del 2020 el nivell d'activitat econòmica sigui inferior en comparació al mateix trimestre del 2019 i que, en termes intertrimestrals, l'activitat es recuperarà a partir del tercer trimestre de 2020.

Es preveu que continuïn les taxes de creixement interanuals negatives fins a finals d'any

S'espera un impacte important sobre l'ocupació, però inferior a l'impacte sobre el PIB

PREVISIONS PER A LES PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE L'ECONOMIA CATALANA

	2019	2020 (p)	2021 (p)
Producte Interior Brut	1,9%	-7,3%	5,0%
Consum Privat	0,9%	-5,4%	3,9%
Consum Públic	2,4%	2,5%	1,4%
Formació Bruta de Capital	3,0%	-22,3%	6,5%
Exportacions	3,8%	-8,9%	9,4%
Importacions	1,4%	-11,8%	7,8%
VAB agricultura	-3,1%	-4,8%	2,5%
VAB indústria	-0,4%	-5,1%	3,8%
VAB construcció	2,3%	-6,4%	5,9%
VAB serveis	2,8%	-8,1%	5,3%
Índex Preus Consum	0,9%	-0,5%	1,0%
Ocupats	2,0%	-5,1%	3,9%
Taxa d'atur	11,0%	15,5%	12,2%

Font: Idescat (2019) i elaboració pròpia (2020 i 2021). P: previsions d'AQR-LAB i Cambrabcn.

Unitats: Taxes variació interanual (%)

Data d'actualització: 29/04/2020

Pel que fa a la evolució del quadre macroeconòmic, les previsions són completament atípiques. Així, tots els components pel costat de la demanda patiran caigudes importants, tret del consum públic. Com no podia ser d'una altra manera, la caiguda més intensa correspon a la del component més vinculat al cicle econòmic, la inversió (-22,3%). En el cas del consum privat, aquesta caiguda es serà del -5,4%.

En el cas del sector exterior es preveu que continuï amb una aportació positiva al creixement d'una magnitud similar a la del 2019. El més destacable sobre l'evolució d'aquest any 2020 és la magnitud de la reducció, tant de les exportacions (-11,9%) com de les importacions (-14,8%). Això és

degut a que el xoc sobre l'economia es produeix tant a nivell intern com a nivell extern. Pel que fa al sector exterior, l'intercanvi de béns i, especialment, els serveis com ara el turisme es veuran especialment afectats.

Pel costat de l'oferta es preveu que tots els sectors pateixin una forta disminució del VAB com a resultat del xoc que està patint l'economia en aquest moment. En aquest sentit, es preveu que el sector serveis sigui el que pateixi més aquesta contracció, amb una caiguda acumulada pel conjunt de l'any del -8,1%. En canvi, al sector primari la caiguda serà més moderada (-4,8%). Tant la indústria (-5,1%) com la construcció (-6,4%) es trobarien, segons les nostres previsions, en una situació intermèdia.

Índex de confiança empresarial: cau el 30% en el segon trimestre

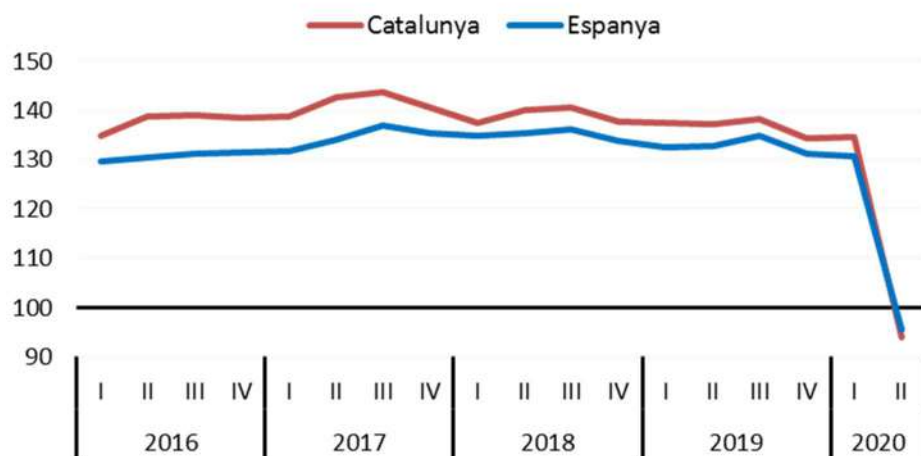
Tot i les dificultats que planteja l'anàlisi de la conjuntura actual, l'índex de confiança empresarial harmonitzat és justament una de les dades de més valor per analitzar el context que estem vivint, atès que s'han publicat recentment les dades referides al segon trimestre.

Aquestes dades, tot i que van ser recollides abans que de conèixer l'abast de la pandèmia, ja mostren un clar empitjorament de les expectatives empresarials de cara al segon trimestre.

La reducció de l'activitat propiciarà una inflació negativa pel conjunt de l'any

Es preveu una caiguda de l'ocupació inferior a la caiguda del PIB

Gràfic 3. Índex de confiança empresarial harmonitzat (Índex, base IT.2013=100)

Font: INE (ESP) i Idescat (CAT)

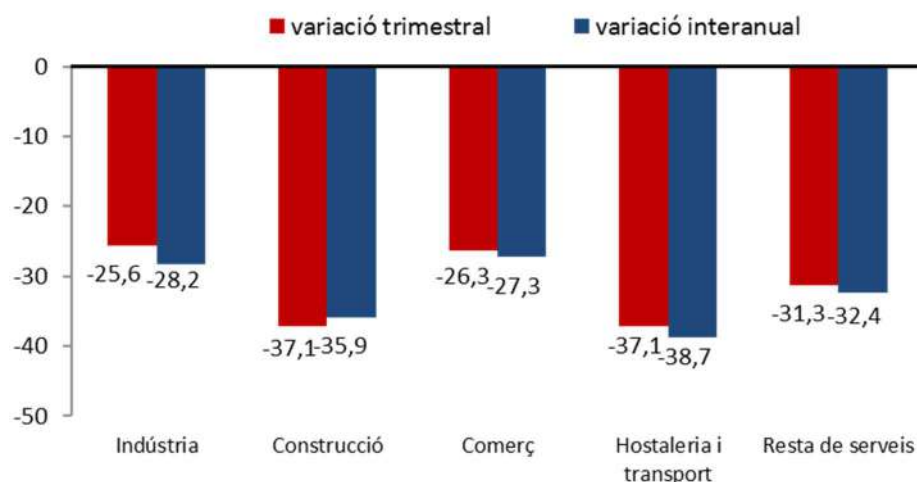
Concretament, l'índex de confiança empresarial per al segon trimestre (93,9) és quaranta punts inferior a l'índex referit al primer trimestre (134,6). En taxes inter trimestrals, la caiguda és del 30%. Com era de preveure, aquesta disminució és la més elevada de la sèrie històrica.

El més interessant és la comparació sectorial que, tot i que les caigudes han estat generalitzades, mostra diferències a nivell intertrimestral per sectors. La disminució és molt més important a la construcció (59 punts) i l'hostaleria i transport (55 punts), i més moderada a la indústria (31 punts) i al comerç (37 punts).

D'altra banda, si comparem aquesta evolució amb les dades referides pel conjunt de l'economia espanyola, s'observen dos trets destacables. D'una banda, que l'economia catalana pateix un empitjorament de les expectatives una mica més intens, i que això és així per a tots els sectors.

D'altra banda, que aquest diferencial és especialment elevat en el cas de la construcció, l'hostaleria i el transport. Justament els dos sectors en els quals pitjor estan evolucionant les expectatives a Catalunya.

Gràfic 4. ICEH per sectors a Catalunya. I trimestre del 2020 (Taxes de variació, %)

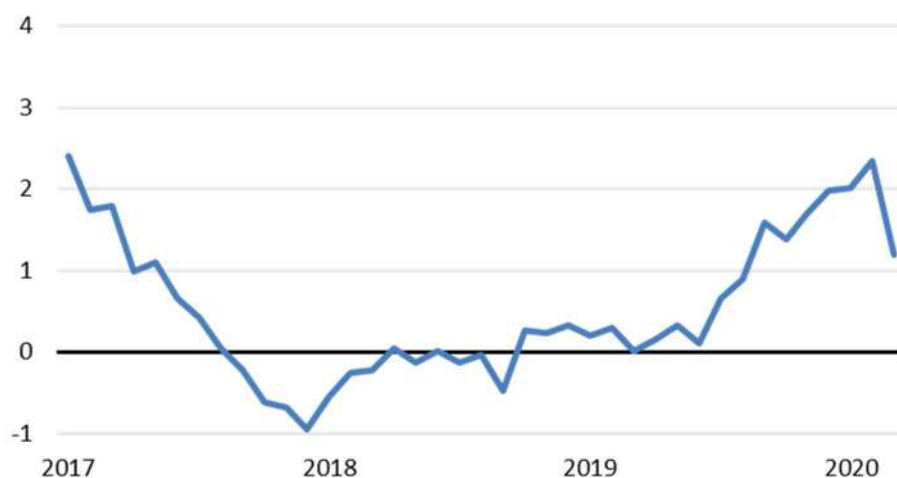
Font: Idescat

Mínims històrics de l'índex de confiança empresarial de cara al segon trimestre

La confiança disminueix sobretot a la construcció, l'hostaleria i el transport

Gràfic 5. Índex de comerç al detall

(Base 2015=100 a preus constants, taxa de variació interanual, mitjana mòbil 12 mesos, en %)

Font: Idescat i INE

Consum: reducció global, però amb diferències importants segons productes

En el cas del consum de les famílies, la crisi sanitària ha provocat canvis sobtats en les pautes de consum. D'entrada, la situació de confinament de la població i les restriccions a la mobilitat en les darrers setmanes ha produït una reducció important del consum agregat.

Però, per altra banda, es poden detectar diferències entre el consum per tipologia de sectors. Un dels indicadors més utilitzats per seguir l'evolució del consum de les famílies és la matriculació de turismes.

Doncs bé, aquest indicador durant el mes de març ha patit una reducció del -71,4% en termes interanuals. A nivell acumulat (primer trimestre) aquesta reducció és del -34,3%. Aquesta reducció és menor a la que ha patit aquest mateix indicador pel conjunt d'Espanya (-68,6%).

Ara bé, també cal destacar el canvi en les pautes de consum que ha generat, per exemple, a un increment en el consum de certs productes, com poden ser els productes d'alimentació, d'acord amb les dades del mes de març de l'índex de comerç al detall.

En qualsevol cas, i d'acord amb estimacions pròpies de la Cambra de Comerç i d'AQR-Lab (UB), que justament es calculen per obtenir una mesura a nivell agregat, la previsió per al conjunt del 2020 és una variació del consum privat del -5,4%.

Per altra banda, de cara al 2021 es preveu un fort increment, proper al 3,9%, fruit de l'efecte rebot degut a la reducció que s'ha produït aquest any.

La matriculació de turismes s'enfonsa en el mes de març

La crisi està generant canvis importants en les pautes de consum de les famílies

Taula 1. Evolució dels indicadors. Consum

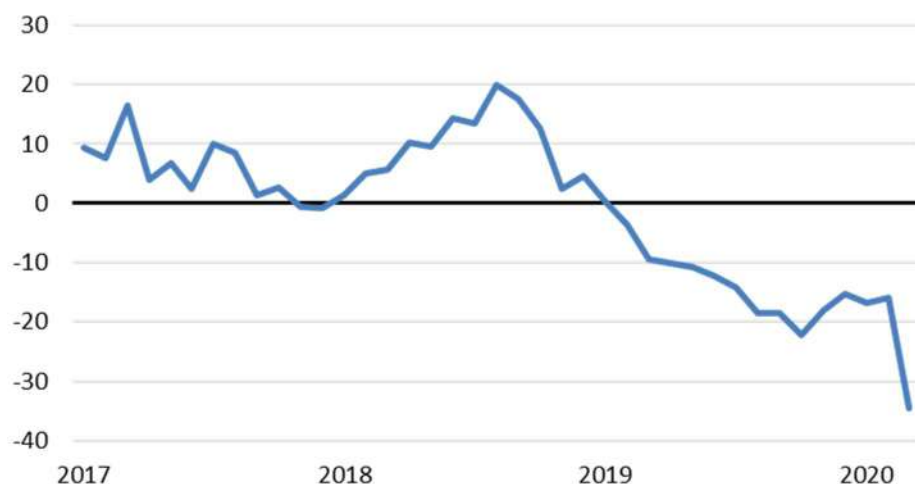
	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de turismes (nombre)	5.747	març 20	-60,4%	-71,4%	-34,3%
Índex vendes grans superfícies, preus constants (Base 2015=100)	83,0	febr. 20	-22,8%	7,1%	3,1%
Índex comerç al detall, preus constants (Base 2015=100)	84,2	març 20	-9,7%	-15,1%	-3,0%
Importacions de béns de consum (milions d'euros)	2.579,2	febr. 20	3,8%	-0,3%	-4,1%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 6. Matriculació de vehicles industrials

(Taxa de variació interanual, mitjana mòbil 3 mesos, en %)

Font: Idescat

Inversió: forta frenada de la inversió

La conjuntura catalana ja venia caracteritzada a principis d'aquest any per un procés de desacceleració de l'activitat econòmica, sobretot de la inversió. Això ja havia estat anticipat en informes anteriors. Però, com ja s'ha comentat, la situació econòmica ha canviat radicalment arrel de l'emergència sanitària per la Covid-19.

En aquest sentit, és important destacar que a nivell estadístic i econòmic, l'anàlisi de la conjuntura econòmica presenta una especial dificultat en aquesta situació, atès que els indicadors directes d'activitat, usats habitualment, no permeten en la majoria de casos disposar de dades posteriors al 14 de març, la data en que es va iniciar el període de confinament de la població. L'exemple més clar d'això és l'evolució de la inversió. Aquest és el component més difícil de preveure, atès que és l'indicador més volàtil del PIB i, en aquets moments,

també és la que s'ha vist afectat més ràpidament.

Pel que fa a la informació sobre indicadors directes, es pot destacar que la matriculació de vehicles industrials ha registrat el mes de març una caiguda del 63,6% respecte al mes de març de l'any anterior. Aquesta dada és molt similar a la registrada pel conjunt de l'economia espanyola, del 60,2%. Un cop més, no és possible trobar caigudes d'aquesta magnitud en les sèries històriques.

Per a la resta d'indicadors no hi ha dades disponibles del mes de març, de manera que no recullen encara l'impacte de la crisi. En qualsevol cas, les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB) preveuen per al 2020 una disminució de la inversió del 22,3% anual. De cara el 2021, cal destacar que els models utilitzats preveuen un increment important de la inversió de cara al 2021, al voltant del 6,5%.

Taula 2. Evolució dels indicadors. Inversió

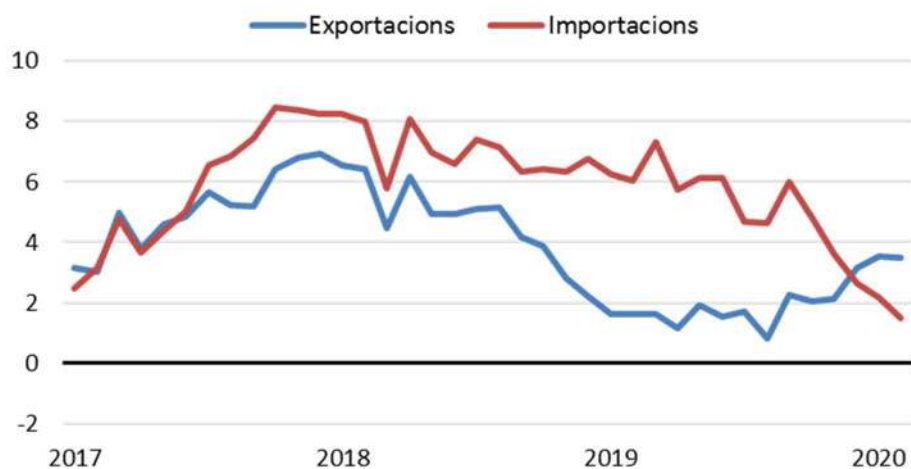
	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de vehicles industrials (nombre)	1.078	març 20	-54,9%	-63,6%	-13,8%
Importacions de béns de capital (milions d'euros)	482,7	febr. 20	1,0%	-2,6%	-2,3%
Crèdit al Sector privat (milions d'euros)	196.924	4T-20	-0,1%	-0,7%	-0,7%

Font: Idescat, INE i Banc d'Espanya *Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Incertesa màxima a l'hora de fer previsions per a la inversió

La previsió de caiguda de la inversió el 2020 és del 22%, una xifra mai vista anteriorment

Gràfic 7. Comerç exterior de béns (Taxa de variació interanual, mitjana mòbil 12 mesos, en %)

Font: Duanes

Sector exterior: es preveu que continuï l'aportació positiva al creixement

La crisi sanitària de la Covid-19 és global i està tenint un impacte econòmic important als països amb qui mantenim més relacions econòmiques. Per tant, en relació amb el sector exterior, s'observa una elevada simetria en l'afectació de les exportacions i de les importacions. En els dos casos, la informació disponible fins a aquest moment apunta a reduccions molt importants en ambdues macromagnituds. Això sí, mantenint en terme similars al 2019 l'aportació positiva al creixement del PIB, però ara degut a que les importacions es redueixen més que no pas les exportacions.

Així, les dades mensuals de duanes sobre exportacions reflecteixen al febrer una variació del 2,1% en termes interanuals a Catalunya. Naturalment, aquesta dada no recull encara l'impacte de la Covid-19. Per aquest motiu, la major utilitat d'aquesta dada és per fer comparacions a nivell sectorial. Per destinació econòmica, les exportacions dels béns de consum

augmenten un 3,0% i les dels béns intermedis un 3,5%, mentre que les dels béns de capital disminueixen un 12,2%. Pel que fa a les importacions, al mes de febrer, reflecteixen una disminució d'un 4,3% a nivell interanual. En aquest cas, totes les components mostren al febrer una evolució a la baixa. En el cas dels béns de consum un 0,3%, en el cas dels béns de capital un 2,6%, i en el cas dels béns intermedis un 6,8%.

Per al conjunt de l'any, les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) apunten a una disminució de les exportacions de l'11,9% i a una reducció de les importacions del 14,8%. I, encara que sigui encara molt provisional per l'elevada incertesa, es preveu de cara al 2021 un increment elevat de les dues components. Mantinent, això sí, l'aportació positiva de les exportacions al creixement, fruit en aquest cas d'un major increment d'aquestes que de les importacions.

Taula 3. Evolució dels indicadors. Sector exterior

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Exportacions de béns (milions d'euros)	5.972,1	febr. 20	1,7%	2,1%	2,5%
Importacions de béns (milions d'euros)	7.322,6	febr. 20	-2,7%	-4,3%	-3,5%
Inversió estrangera (milions d'euros)	1.491,4	4T-19	296,5%	33,0%	-0,4%
Inversió a l'estranger (milions d'euros)	335,2	4T-19	105,8%	-28,9%	-81,5%

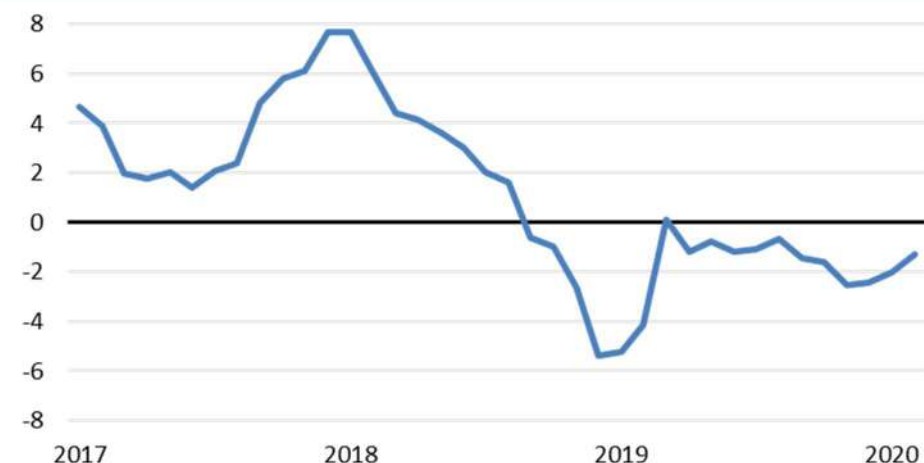
Font: Duanes i Idescat

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Previsió de caiguda de les exportacions de l'11,9% el 2020

Previsió de caiguda de les importacions del -14,8% per al 2020

Gràfic 8. Índex de Producció Industrial corregit est. (Taxa variació int. mit. mob. 3 m, en %)

Font: Idescat i INE

Indústria: descens el 2020 però menor al dels serveis

L'anàlisi de l'activitat industrial a Catalunya ja mostrava senyals clars de debilitat al llarg dels darrers mesos. De fet, l'Idescat ha estimat la variació del VAB del sector en un -0,4% per al conjunt del 2019. Doncs bé, en aquest context, tot i que els indicadors sobre activitat laboral apunten a que l'impacte de les restriccions de mobilitat ha estat menor a la indústria que a la construcció o als serveis, això no evita una forta caiguda de l'activitat a partir del mes de març. Malauradament, l'indicador més representatiu en aquest cas, l'indicador de producció industrial, només està disponible a hores d'ara fins al mes de febrer. En aquell moment, la variació de l'índex de producció industrial (corregit d'efectes de calendari) era del 0,6% en termes interanuals. Però segur que quan es publiqui la dada de març recollirà una forta disminució.

En aquest sentit, cal fixar-se en l'evolució del nombre de treballadors afiliats en el sector industrial del mes de març, que registra una caiguda del 2,2% en termes interanuals. Aquesta és la dada referida a la mitjana del mes de març. Si es calcula la variació entre finals de febrer i finals de març, la caiguda de l'ocupació a la indústria manufacturera (règim general i autònoms) és de l'1,7%, és a dir, el sector ha perdut 7.804 afiliats a la seguretat social. L'evolució de la dada sobre vehicles industrials, disponible fins al mes de març, recull també de manera clara l'impacte de la crisi sanitària, ja que cau un 63,6% respecte al mes de març de l'any anterior.

Com a síntesi, totes aquestes dades són plenament coherents amb una desacceleració del ritme de creixement del VAB industrial fins a tancar l'any 2020 amb una disminució global del -5,1%.

S'agreuja la debilitat del sector industrial

Es preveu una variació del VAB industrial del -5,1% el 2020

Taula 4. Evolució dels indicadors. Indústria

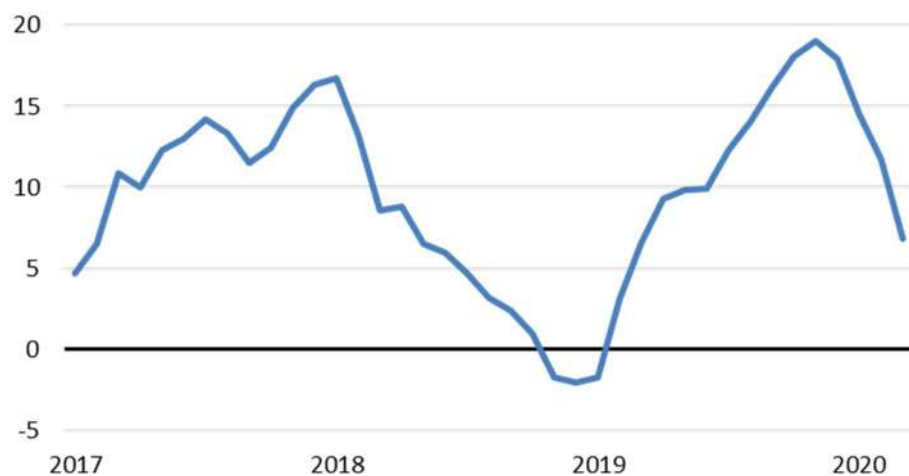
	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de producció industrial (base 2015=100)	106,9	febr. 20	3,2%	0,6%	-2,6%
Índex de producció industrial corregit (base 2015=100)	104,3	febr. 20	-0,5%	0,0%	-1,3%
Facturació d'energia elèctrica a la indústria (GWh)	1.203,2	març 20	3,0%	0,4%	-3,7%
Afiliacions a la indústria total règims (milers)	476,6	març 20	-1,7%	-2,2%	-0,8%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.
p.p: Variació en punts percentuals.

Gràfic 9. Consum de ciment

(Taxa variació interanual, mitjana mòbil 12 mesos, en %)

Font: Idescat

Construcció: un dels sectors amb major impacte directe de la crisi

Tots els indicadors disponibles confirmen un impacte molt fort en el sector de la construcció com a conseqüència del decret de l'estat de l'alarma del 14 de març i la paralització de bona part de l'economia.

Les darreres dades disponibles sobre afiliació de la Seguretat Social confirmen aquest fet ja que registren una variació interanual del -7,1% al març. Si es calcula la variació entre el 29 de febrer i 31 de març la caiguda és del 7,8% (16.361 afiliats menys).

La construcció és, després dels sectors que s'han vist obligats a tancar, el que més ha patit les conseqüències econòmiques de l'aturada econòmica.

En el cas del nombre de treballadors registrats a l'atur, s'ha incrementat en un 5,1% al març respecte a un any abans.

Malauradament, per als altres indicadors habitualment utilitzats per prendre la temperatura al sector de la construcció no es disposa de cap dada més enllà del mes de febrer. Aquest és un bon exemple de la dificultat per fer prediccions precises, atès que els canvis en les pautes de comportament de l'economia durant el període de confinament fan difícil la comparació.

No obstant això, és molt simptomàtica la dada referida a l'índex de confiança empresarial que ha passat d'un valor de 159 el primer trimestre a un valor de 100 en el segon, és a dir, una caiguda del 37%, la segona més important després de la registrada a l'hostaleria i transport.

Finalment, segons la Cambra i AQR-Lab, la previsió d'evolució de la construcció per al conjunt del 2020 és del -6,4%.

Previsió de variació del VAB a la construcció per al 2020 del -6,4%

Forta caiguda de la confiança empresarial al sector

Taula 5. Evolució dels indicadors. Construcció

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Consum de ciment (milers de tones)	140,9	març 20	-25,4%	-27,1%	-11,4%
Habitatges iniciats (nombre)	1.623	gen. 20	-26,4%	-12,0%	-12,0%
Habitatges acabats (nombre)	1.012	gen. 20	49,3%	43,8%	43,8%
Licitació oficial (milions d'euros)	298,2	març 20	134,6%	83,8%	31,3%
Afiliacions a la construcció total règims (milers)	194,1	març 20	-7,8%	-7,1%	-1,4%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 10. Pernoctacions en establiments hotelers (Taxa var. int., mitjana mòbil 12 mesos)

Font: Idescat

Serveis: forta incidència dels ERTO al sector

El sector serveis serà un dels més afectats per la crisi actual, en la mesura en que la represa de l'activitat, quan es vagin aixecant les restriccions a la mobilitat, pot ser més incerta, especialment en els sectors del turisme, la restauració i el sector cultural, amb un pes important en l'economia catalana.

Les darreres dades publicades sobre l'activitat comercial, ja comencen a recollir el fort impacte de la Covid-19 en aquesta activitat. Així, l'índex de comerç al detall registra una caiguda interanual del -15,6% el mes de març, que en termes acumulats és un -3,3% en el primer trimestre. Novament, cal tenir present que la reducció més important es detectarà amb les dades del mes d'abril, encara no disponibles. En tot cas, a partir de les dades disponibles per als primers mesos del 2020, i tenint en compte els escenaris previstos, les estimacions pròpies de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a que el 2020 es pugui

tancar amb una caiguda del VAB del -8,1%. Aquesta taxa, totalment inusual per un sector habitualment d'evolució molt estable, està molt relacionada amb la reducció del creixement del consum privat.

Les dades del mes de març sobre els indicadors del sector mostren clarament aquest enfonsament en l'activitat. Per exemple, el moviment de passatgers als aeroports mostra al març una caiguda del 64,6%. Així mateix, el nombre de pernoctacions hoteleres presenta una caiguda interanual del 65,5% al març. Si ens fixem en l'evolució del nombre de treballadors afiliats, podem comprovar que el mes de març han caigut un 3,1% en termes interanuals. En definitiva, malgrat que no es disposen de dades del mes de març per a molts indicadors directes, per a aquells en que ja hi ha informació s'observa un gran impacte de les restriccions a la mobilitat interior i internacional sobre el sector serveis, especialment el comerç, l'hostaleria i la cultura i esdeveniments.

Fortes incerteses de cara a la reactivació de l'activitat turística

Significatiu impacte de la crisi sobre els afiliats als serveis

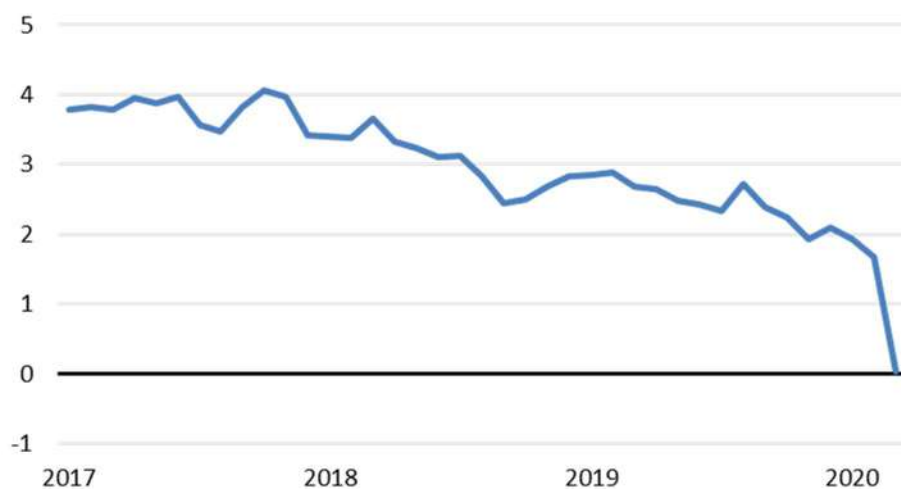
Taula 6. Evolució dels indicadors. Serveis

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Moviment de passatgers als aeroports (milers)	1.426,0	març 20	-56,9%	-64,6%	-23,4%
Turistes estrangers (milers)	964,7	febr. 20	11,0%	-6,4%	-5,5%
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	1.102,0	març 20	-54,0%	-65,5%	-26,4%
Ind. d'activitat serveis (IASS) (índex 2015=100)	109,4	febr. 20	-1,6%	2,9%	1,9%
Afiliacions als serveis total règims (milers)	2.582,9	març 20	-3,9%	-3,1%	0,2%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any

Gràfic 11. Afiliats total règims (Taxes variació interanual, mitjana mòbil 3 mesos, en %)

Font: MTAS

Mercat laboral: forta destrucció de llocs de treball

En el moment de tancar aquest informe tot just s'acaben de publicar els resultats de l'EPA del primer trimestre. Però com es tracta d'una enquesta on es passen els qüestionaris al llarg de tot el trimestre, no recull encara tot l'impacte de la crisi sanitària. Per aquest motiu és important recórrer a les dades d'afiliats a la Seguretat Social, perquè ens permeten conèixer quina ha estat l'evolució en el mes de març –darrera dada disponible. El descens del nombre d'afiliats en termes intermensuals a 31 de març és del 3,8%, havent-se perdut a l'entorn de 128.000 llocs de treball (règim general i autònoms). Les dades mostren un trencament clar dels valors de la sèrie històrica.

A més, les dades d'atur registrat mostren, també a finals de març, un increment del nombre de treballadors registrats a l'atur. Comparat amb el mes de març del 2019, un 5,4% més, destaquen els serveis (7,8%

d'increment interanual) i la construcció (5,1% d'augment) per sobre de la indústria (3,2%) i de l'agricultura (amb una reducció del 5,4%). A més, val la pena destacar que per al conjunt de l'economia espanyola aquest increment ha estat del 9,0%. En tot cas, el més rellevant encara està per venir.

D'acord amb les estimacions de la Cambra i AQR-Lab, l'ocupació podria caure en el conjunt del 2020 més d'un 5%, i la taxa d'atur podria repuntar fins al 15,5% en mitjana anual. A tot això cal afegir la xifra dels gairebé 550 mil treballadors afectats per ERTO a finals del mes de març, xifra que al llarg del mes d'abril s'ha continuat incrementat fins a gairebé les 700 mil persones. Ara, el més significatiu de cara als propers mesos, serà comprovar si aquesta és una situació transitòria, o bé s'acaben produint rescissions en part d'aquests contractes.

Previsió de tancar el 2020 amb una caiguda del 5,1% dels ocupats

Previsió d'increment de la taxa d'atur fins al 15,5%

Taula 7. Evolució dels indicadors. Mercat laboral

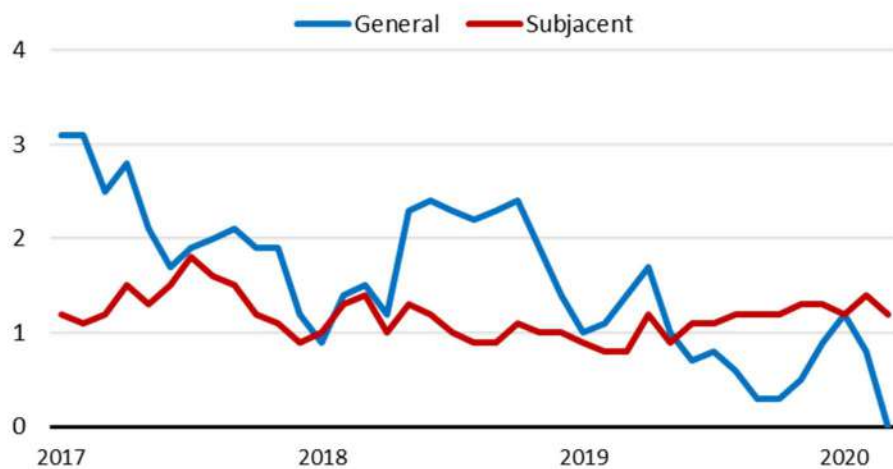
	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Afiliacions al total règims (milers)	3.312,2	març 20	-3,8%	-3,1%	0,0%
Atur registrat (milers)	417,0	març 20	5,5%	5,4%	1,3%
Ocupats (EPA) (milers)	3.451,2	1T-20	-0,8%	1,8%	1,8%
Taxa d'atur (EPA) (percentatge)	10,7	1T-20	0,3p.p	-0,9p.p	-0,9p.p
Cost laboral per treballador i mes (euros)	2.967,9	4T-19	10,8%	3,0%	2,9%

Font: Idescat, INE i MTAS

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 12. Índex de preus al consum

(Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Previsió de tancar el 2020 amb una inflació del -0,5% en mitjana anual

Preus: la forta reducció de la demanda impulsarà a la baixa la inflació

Després d'uns mesos d'inflació a la baixa, aquesta va caure al març a Catalunya fins a un valor del 0,0%, en termes interanuals. Això no passava des de la primavera i estiu del 2016 en què es van veure taxes deflacionàries.

Amb la debilitat de la demanda i la intensa caiguda del preu del petroli, es preveu que en els propers mesos la taxa d'inflació es mantingui en valors negatius, fins a que es produeixi un procés de reactivació clar de l'activitat econòmica.

Tot i que això es veu molt afectat per les incerteses actuals, les estimacions pròpies apunten a que es podria tornar a valors d'inflació interanual positius a partir del

setembre o octubre. De manera que la inflació en mitjana anual podria situar-se al voltant del -0,5% el 2020.

Els models de previsió utilitzats per la Cambra i per AQR-Lab (UB) assenyalen que el 2021, de continuar el procés de normalització en l'evolució de l'economia, l'increment anual de preus de consum se situaria a l'entorn de l'1%.

Per valorar correctament aquesta evolució és important tenir en compte que a nivell de la zona euro es preveu una inflació pràcticament nul·la per al 2020 i que pugui repuntar fins a l'1% el 2021.

Taxes d'inflació pràcticament iguals que al conjunt de l'economia espanyola

Taula 8. Evolució dels indicadors. Preus

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de preus al consum (índex 2015=100)	104,2	març 20	-0,5%	0,0%	-1,5%
Índex de preus industrials (índex 2015=100)	102,2	març 20	-1,4%	-1,3%	-1,2%
Inflació subjacent (índex 2015=100)	103,8	març 20	0,4%	1,2%	-0,8%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Cambra de Comerç
de Barcelona

B Sabadell

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

AQR-Lab

Informe trimestral de conjuntura catalana

Maig del 2020

© Cambra de Comerç de Barcelona i Laboratori de Transferència d'Anàlisi Quantitativa Regional (AQR-Lab)

Equip de treball

Universitat de Barcelona:

Jordi Suriñach

Ernest Pons

Cambra de Comerç de Barcelona:

Joan Ramon Rovira

Carme Poveda

Sandra Gutiérrez Cubero

Data de tancament: 30 d'abril del 2020